

Asia: VN/1014/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vammaisfoorumin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Vammaisfoorumi on 29 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena on YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan sopimuksen mukaisesti edistää vammaisten ihmisten yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Vammaisfoorumi edustaa jäsenjärjestöjensä kautta noin 223 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta ihmistä.

Kiitämme lausuntopyynnöstä ja kommentoimme esitystä vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Vammaisfoorumi haluaa huomauttaa, että kielitutkintoja koskevaa lainsäädäntöä muutettaessa on otettava huomioon YK:n vammaisyleissopimus. Sopimuksen 24.artikla käsittelee koulutusta ja se velvoittaa takaamaan yhdenvertaisen oikeuden koulutukseen. Vammaisia henkilöitä ei pidä sulkea koulutusjärjestelmän ulkopuolelle heidän vammaisuutensa vuoksi ja vammaisia henkilöitä varten on tehtävä heidän tarvitsemansa yhdenvertaisuuslain mukaiset kohtuulliset mukautukset. Tämä koskee myös kielitutkintoja. Vammaissopimuksen 9 artikla käsittelee esteettömyyttä ja saavutettavuutta mukaan lukien sähköiset palvelut, kuten sähköiset oppimisympäristöt. Kielitutkintoja suoritettaessa vammaisten henkilöiden tulee olla mahdollista hyödyntää omia apuvälineitään.

Vammaisfoorumin näkemyksen mukaan kielitutkintojen järjestelmän joustavoittaminen ja digitalisointi ovat kannatettavia tavoitteita, mutta on varmistettava, että myös maahanmuuttajat ja vammaiset maahanmuuttajat voivat osallistua tutkintoihin yhdenvertaisesti. Tämä edellyttää

esteettömiä tutkintotilaisuuksia, kohtuullisia mukautuksia ja tukitoimia. Näitä voivat olla lisääjän myöntäminen kokeen suorittamiseen, omien apuvälineiden käyttö (esimerkiksi ruudunlukuohjelma tai pistenäyttö) koetta suoritettaessa, kokeen suorittaminen erillisessä tilassa, henkilökohtaisen avustajan käyttö kokeen aikana tai kokeen sisällön mukauttaminen yhdenvertaisuuslain mukaisena kohtuullisena mukautuksena. Koe tulee olla mahdollisesti suorittaa myös muuten kuin digitaalisesti. Selkokielen käyttäminen kokeessa ja sitä edeltävässä prosessissa on myös tärkeää.

Vammaisfoorumi haluaa erityisesti korostaa esteettömyyttä ja digitaalista saavutettavuutta. Tila, jossa tutkintotilaisuus järjestetään, tulee aina olla esteetön ja kokeen suorittaminen tulee olla mahdollisesti myös digitaalisin apuvälinein.

Vammaisfoorumi haluaa myös huomauttaa, ettei esityksessä ole erikseen arvioitu esityksen vaikutuksia vammaisiin ihmisiin tai vammaisiin maahanmuuttajiin. Vammaisten maahanmuuttajien näkökulmasta kielitutkintojen toteuttaminen niin, että niihin osallistuminen on yhdenvertaista, esteetöntä ja digitaalisesti saavutettavaa, on erittäin tärkeää. Hallituksen esityksestä puuttuu tämän näkökulman huomioiminen. Vammaisfoorumi esittääkin, että esitystä kehitetään niin, että siinä tulee arvioiduksi myös vaikutukset vammaisiin henkilöihin ja erityisesti vammaisiin maahanmuuttajiin.

Vammaisfoorumi ry

Maija Aatelo Anni Kyröläinen

varapuheenjohtaja pääsihteeri

p. 045 217 4936

anni.kyrolainen@vammaisfoorumi.fi

Ignatius Katri
Vammaisfoorumi ry